

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

УРОШ ПРЕДИЋ
(1857 - 1953)

Каталог изложбе

НОВИ САД, 2007

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

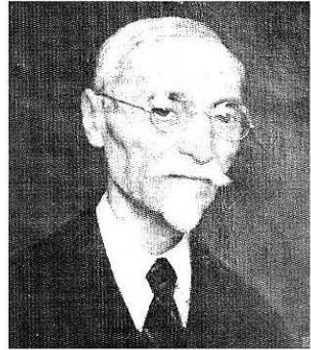
КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

130

АУТОР КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Шуловић

Библиотека Матице српске приредила је изложбу поводом 150 година од рођења сликара Уроша Предића. Изложба је отворена од 16. фебруара до 12. марта 2007. године у витринама испред свечане сале Матице српске, а коришћена је грађа из збирки Библиотеке Матице српске и Рукописног одељења Матице српске (РОМС). Испод сваке каталошке јединице уписане су сигнатуре.

Има једна значајна новина коју је унео Г. Предић у наше сликарство, заједно са Тодоровићем и Крстићем, на самом почетку свог сликарског рада. За пуних сто година, од средине XVIII до последње четврти XIX века, наши сликари су радили готово искључиво икону и портрет. Њих ће радити и Г. Предић, али већ прве његове слике су из области композиције. Још као сасвим млад човек, он је насликао псеудокласичне *Аморете*, који су данас у Народном музеју; затим, за бачки парламент, тринаест великих композиција које илуструју сцене из античке историје и из митологије; најпосле, у зрелијим годинама, композиције из наше националне историје, као што су *Босански бегунци*, *Свети Сава благосиља децу*, и друге.

До појаве Г. Паје Јовановића, нашег највећег виртуоза у академском сликању, Г. Предић је компоновао боље него и један наш сликар. Он није имао смелих мисли, дубоких личних осећања, високог полета у цртању и љубави за сочан, редак, вртоглави колорит, али је савесно и прилежно, тихо, смирено и предано остваривао тешке задатке академских принципа.

Милан Кашанин, 1929

На челу Предићевих уљаних портрета стоји *Студија старца* израђена 1878. г., у класи проф. Карла Вурцингера, на крају, неколико портрета које је овај витални старац радио по фотографијама, тако рећи пред саму смрт. Шире узевши, Предићево схватање портрета засновано је на класицистичкој строгости по којој се он надовезује на српске сликаре бидермајерског правца. У први план избија његова тежња да до краја објективира личност, док карактер и уопште студиозније рашчлањавање унутрашњег живота портретисане личности код њега стоји у другом плану. Само по изузетку, и то још најпре у периоду око 1886. г., Предић своје портрете слика покушавајући да се стилски настави на умерене

наше романтичаре. На таквим сликама нестаје и она његова типична неутралномрка и маслинастозелена позадина коју замењује драперијом и античким стубом, на начин како је то код нас радио Новак Радонић или Стева Тодоровић. Истовремено, овакви доста ретки Предићеви портрети доказ су и његове прилагодљивости захтевима поручилаца који су за своје ликове замишљали и нешто параднији стафажни оквир.

Дејан Медаковић, 1961

Међу првим цртежима рађеним тушем или оловком, потом, често, обојеним акварелом, било је разноврсних тема проистеклих из радозналост погледа даровитог дечака. Ослањао се и на машту, јер се још није одмицао даље од Орловата, Црепаје или Панчева. Читајући књиге и илустроване часописе, окружен препричавањем догађаја, али и њихов сведок, нацртао је *Бираче око ватре* у време првих народних парламентарних избора, забележио је *Појаву првог ваздушног балона над Панчевом*. Замислио је храброг *Црногорца на стражи*, сакупио је *Шумадинца и војника*, и *Црногорца и Шумадинца, Београд у време кнеза Михаила*, измамио је приказ *Лађе* са именом српске престонице, привукла га је библијска прича о *Голијату*, такође *Лов на јелене*, *Полазак у лов на медведе*, *Испирање злата у Бразилу*, али и *Борба хајдука са Турцима*, запазио је сликовитост једне *Жуте куће у Тутелу*, привукла га је сентиментална тема *Умирање грешника*. Биле су то кривудава путање трагања по мотивима, какво ће потрајати и у периоду када је постао школован и зрео уметник, да би га околности и потребе зауставиле на један или два жанра.

Миодраг Јовановић, 2005

Дуга и веома присна веза између Уроша Предића и Матице српске, која се континуирано може пратити кроз пуних седам деценија, започела је 1877. године, када је на главној скупштини Матице српске донета одлука да се Урошу Предићу из Орловата, који је прву годину сликарске Академије у Бечу са изврским успехом завршио, додели стипендија за наставак сликарских студија из задужбине Христифора Шифмана у износу од 300 форинти годишње. Поменућемо још да су се на расписан конкурс за ово стипендијско место, намењено студентима "лених вештина и уметности", осим Предића, пријавили Паја Јовановић из Вршца и неки други молиоци и да је Матицино Књижевно одељење, које је молбе разматрало, предложило ради избора Уроша Предића истичући га као "најизврснијег од свију просилаца".

Олга Микић, 1986

Урош Предић живео је дуго, дочекао је дубоку старост. За њега не може да се каже да није имао времена да се изрази, да изгради своју

уметност, и да каже у њој своју последњу реч, онако како то може да се помисли за Петра Добровића, Саву Шумановића или Богдана Шупута. Зато осећамо радост, којом је човек обузет на крају једног успелог пута и срећно завршеног задатка. Предић, као човек, није био растрзан личним незадовољствима. Он је непрестано стварао. У селу, у Орловату, био је такође срећан. Рекао нам је једном: "Био сам тада у најбољем друштву. Читао сам Канта, Хегела и друге филозофе. И сликао сам, јер шта бих радио у селу".

Стојан Трумић, 1957

О Урошу Предићу (1857-1953) до монографије чији је аутор Миодраг Јовановић, није писано много. У сваком случају, није писано ни приближно о његовим заслугама за српски народ и његовом значају у српској историји уметности. Мада изнете оцене у озбиљнијим прегледима новије српске уметности, затим у малобројним студијама и чланцима посвећеним Предићу нису негативне, ипак остављају доста простора за доношење или постојање неких претерано општрих и стога неправедних критичких судова. Управо у питању су они судови и она критичка мишљења која су се формирала у време када се код нас, у онда савременом ликовном стваралаштву, вршио обрачун са идејама и схватањима реализма, чији је он био изразити представник.

Никола Кусовац, 1998

У последњим деценијама XIX века присутне су у српском реалистичком сликарству две основне струје – једна окренута прошлости и утврђеним академским принципима а друга будућности и новим тежњама у уметности. За разлику од прве струје, бескомпромисно и до краја одане начелима "вечне уметности" и идејама "улепшаног света" буржоаског реализма, друга струја је новим односом према проблемима и функцији уметности прокрчила путеве и путање на којима се формирало српско модерно сликарство.

Прва струја понела је за собом сликаре Стеву Тодоровића, Уроша Предића и Пају Јовановића, а другом су се кретали Ђорђе Крстић, Леон Коен, Марко Мурат, Риста Вукановић и Стеван Алексић. Сликари из прве струје били су васпитаници тада конзервативне сликарске академије у Бечу и заговорници такозваног "музејског сликарства", које је предност давало техничком мајсторству и ликовној допадљивости, а сликари из друге струје ђаци напредни у то доба угледне уметничке академије у Минхену преко које су допирали у српско сликарство елементи пленеризма, симболизма, академизираним импресионизма и сецесије паралелно са прихватањем објективне истине у сликарству.

Урош Предић, поред Паје Јовановића, представља крупно име у историји нашег академског реализма, а његово дело гледано у историјској

перспективи трезвено се процењује као крајњи изданак уметничких стремљења прогресивног дела грађанске средине и водећих кругова из краја прошлог и почетка овог века.

Лепосава Шелмић, 1982

Кад зберемо сав рад Предићев на пољу црквеног сликарства у нас, дознајемо да је та струка у њему нашла и уметника и мислиоца, који неће и не може да иде старим, утрвеним путем, већ хоће по свом да прикаже замишљаје своје. Шта вреде лепе мисли, ако их рука не може израдити! А шта вреди опет вешта рука без мисли у глави! Урош Предић спаја обе те позитивне својине у лепој хармонији. То показују још и многа портрета, којима даје и живота и израза. Нису то само ликови, који мирно гледе из позлаћеног оквира; то су лица, то су личности, које нам казују карактеристику својих оригинала.

Милан Савић, 1897

Пределе сам волео, као пријатељ природе, али сам ретко доспевао да их сликам. Јаши као средњошколац радо сам сликао уљеном бојом и акварелом, напамет, фантастичне пејзаже, где је морало свега бити, и река и планина, шума и зелених ливада, банатска села на подножју Алпа, друмске механе, друмова, путника и разбојника, стада и пастира итд. Први мој пејзаж, рађен по природи 1880. представља "врбу на Тамлију". Ту сам слику чувао код себе, но када су, за време немачке окупације, београдски сликари, скоро насилно, однели на изложбу ту слику, ја им слику предадох са нарочитом напоменом, да моје слике нису за продају, а најмање баш та Врба. Ова слика, рађена искрено, студентском наивношћу, без угледања на неке школе, правце, теорије и "изме" који су тада већ почели да стижу из Париза, учинила је сада, пошто су они насртаји апсурдности прохујали, читаву сензацију, те је упоређивана чак и са Коро-ом (Corot) и не тражећи нашла купца. Без мога знања и против моје изречно наглашене забране слика је продата тадањем председнику Општине. У том дође слом Немаца, нестале и председника и моје слике, и – ником ништа.

Урош Предић, 1946

Урош Предић.

ДЕЛА

1. Опис и тумачење дипломе "Друштва за Српско народно позориште" / [Урош Предић]. - У Новом Саду : Штампарија Браће М. Поповића, 1901. - 15 стр.
П. о.: Позориште; бр. 7, год. 1901.
I 1512
2. Урош Предић. - Београд : Напредак, 1921. - [8] стр., [12] листова с таблама репродукција
III 19761
3. Ђорђе Јовановић : вајар / Урош Предић. У: Вајарски радови академика Ђорђа Јовановића. - Београд : Српска краљевска академија, 1933. - Стр. [III-IV].
IV 20397
4. Из мога албума / Урош Предић. - Нови Сад : Матица српска, 1947. - 39 стр.
III 20173
5. Урош Предић прича о себи : из збирке Новице Шаулића. У: Зборник за друштвене науке. - Св. 11 (1955), стр. 146-154.
II II 805
6. Dnevnik iz Italije. [1] / [Uroš Predić]. У: Ulaznica. - God. 9, br. 46-47 (1975), str. 13-22.
III 673
7. Иконостас манастира Гргетег, 1901-1902. год. [Сликовна грађа] / Урош Предић ; снимак Тинка Пивнички. - Гргетег : Српски православни манастир, [б. г.]. - 1 фотографија
Фг II 1691
8. Kosovka devojka [Slikovna građa] / Uroš Predić. - Beograd : Duvan, [s. a.]. - 1 reprodukcija
Фг II 2199
9. [Портрет Константина Данила] [Репродукције] / [Урош Предић]. - [Нови Сад : Библиотека Матице српске, 2002]. - 1 репродукција
Фг III 478

10. *Das Mädchen am Brunnen* / Branko Radičević ; preveo Uroš Predić. У: Завичајац. - God. 4, br. 14/15/16 (2003), str. 35.
П П 16257
11. Аутобиографија / Урош Предић. У: Урош Предић / [аутори изложбе и каталога Светлана Михајловић-Радивојевић и Јелена Кнежевић. - Нови Сад : Музеј града Новог Сада, 2005. - Стр. 11-20.
Ук П 8989

РЕПРОДУКЦИЈЕ ПРЕДИЋЕВИХ ДЕЛА

12. *Надурена девојчица*, уље на платну, 1879
13. *Сима Милутиновић*, уље на платну, 1886
14. *Весела браћа*, уље на платну, 1887
15. *Сироче на мајчином гробу*, уље на платну, 1888
16. *Босански бегунци*, уље на платну, 1889
17. *Додоле*, оловка на хартији, 1890
18. *Коста С. Милутиновић*, уље на платну, 1899
19. *Човек који лежи*, оловка на хартији, 1901
20. *Аутопортрет*, уље на платну, 1916
21. *Неверни Тома*, уље на платну, 1917
22. *Женски акт*, уље на платну, 1917
23. *Косовка девојка*, детаљ, уље на платну, 1919
24. *Краљ Петар I Карађорђевић*, уље на платну, 1921
25. *Свети Георгије*, уље на платну, 1930
26. *Свети Никола спасава бродоломнике*, уље на платну,
1932
27. *Девојка на студенцу*, уље на платну, 1918/1936

28. *Исцељење слепог*, уље на платну, 1945

29. *Каменовање Светог Стевана*, уље на платну, 1950

ЛИТЕРАТУРА

30. Урош Предић и наше црквено сликарство / М. С-ћ. У: *Летопис Матице српске*. - Год. 66, књ. 189, св. 1 (1897), стр. 132-138.

П П 951, ПМС II 1

31. Урош Предић / Милан Кашанин. У: *Летопис Матице српске*. - Год. 103, књ. 320, св. 1 (април 1929), стр. 50-58.

П П 951, ПМС II 1

32. Урош Предић као интерпретатор Бранка Радичевића / К. [Коста] Н. Милутиновић. У: *Летопис Матице српске*. - Год. 106, књ. 334, св. 3 (1932), стр. 258-262.

П П 951, ПМС II 1

33. Урош Предић / Павле Лагарић. У: *Летопис Матице српске*. - Год. 108, књ. 339, св. 2 (1934), стр. 226-231.

П П 951, ПМС II 1

34. Урош Предић и слика св. Ђорђа / Владимир Марган. У: *Гласник Историског друштва у Новом Саду*. - Књ. 7, св. 1-3 (17-19) (1934), стр. 388-389.

П П 24, КМР 158

35. Изложба слика Уроша Предића и Паје Јовановића, Уметнички музеј у Београду 1949. - [Београд : Уметнички музеј], 1949. - 6 стр., 15 стр.

Ук III 3326

36. Два значајна српска сликара : поводом изложбе Уроша Предића и Паје Јовановића / Дака Поповић. У: *Летопис Матице српске*. - Год. 126, књ. 365, св. 1-2 (1950), стр. 89-95.

П П 951, ПМС II 1

37. Урош Предић : 1857-1953 / К. Милутиновић. У: *Летопис Матице српске*. - Год. 129, књ. 371, св. 3 (март 1953), стр. 239-242.

П П 951, ПМС II 1

38. Урош Предић као преводилац Дантеа / Коста Милутиновић. У: Зборник Матице српске. Серија друштвених наука. - Св. 6 (1953), стр. 162-166.
П П 805
39. Урош Предић и "Покретачи" 1899 / Јован Радонић. У: Летопис Матице српске. - Год. 130, књ. 374, св. 5 (новембар 1954), стр. 413-416.
П П 951, ПМС П 1
40. Први цртежи Уроша Предића / Јелена Шаулић. У: Зборник за друштвене науке. - Св. 12 (1955), стр. 93-99.
П П 805
41. Урош Предић : (1857-1953) / Стојан Трумић. У: Летопис Матице српске. - Год. 133, књ. 380, св. 5 (новембар 1957), стр. 405-413.
П П 951, ПМС П 1

42. Једно Предићево зближење с Илијадом / [Н. М. Симић]. - Скопље : [б. и.], 1959. - Стр. 223-229
П. о.: Жива антика; год. 9, св. 1-2.
Ш 18759
43. Урош Предић. - Београд : [Српска академија наука и уметности], 1961. - Стр. 18, [6] стр. с таблама
П.о.: Глас; 252, књ. 1, Одељење за ликовну и музичку уметност Српске академије наука и уметности.
Ш 99750

44. Урош Предић / Дејан Медаковић. У: Летопис Матице српске. - Год. 137, књ. 388, св. 1 (јул 1961), стр. 1-16.
 П П 951, ПМС П 1
45. Библиографија и списак радова Уроша Предића / У. П. [Урош Предић]. У: Зборник за друштвене науке. - Св. 34 (1963), стр. 143-171.
 П П 805
46. Урош Предић / [аутор текста Дејан Медаковић]. - Београд : Просвета, 1964. - 27 стр., [23] стр. са таблама
 П 26501

47. Предићево пријатељевање с Остојићем / Ненад Симић. - Нови Сад : Матица српска, 1965. - Стр. 223-230
 П. о.: Зборник Матице српске за књижевност и језик; књ. 13/1.
 Ш 20337
48. Легат Уроша Предића / [каталог Вукица Поповић]. - Зрењанин : Народни музеј, 1973. - [68] стр.
 КМ П 1043
49. О дневнику из Италије Уроша Предића / Vukica Popović i Ljubomir Vujaklija. У: Улазница. - Год. 9, бр. 46-47 (1975), стр. 11-13.
 П I 673

50. Једна оставка Уроша Предића / Драгутин Тошић. У:
Зборник Филозофског факултета. - Књ. 14, св. 1 (1979),
стр. 361-370, [3] стр. факс.
П II 769
51. Uroš Predić / [autor kataloga Leposava Šelmić ; beleške uz
reprodukcije Ratomir Kulić]. - Novi Sad : Galerija Matice
srpske, 1982. - 25 str.
Ук I 233
52. Урош Предић и Матица српска : (предавање одржано у
Галерији Матице српске поводом обележавања 125-
годишњице рођења Уроша Предића) / Олга Микић. У:
Свеске Матице српске. Серија уметности. - Св. 1 (3)
(1986), стр. 44-52.
П II 6181
53. Из кореспонденције са Урошем Предићем / Коста
Милутиновић. - Нови Сад : [б. и.], 1990. - Стр. 155-166
П. о.: Рад војвођанских музеја; св. 32.
Мил IV 16
54. Из кореспонденције са Урошем Предићем / Коста
Милутиновић. У: Рад војвођанских музеја. - 32
(1989/1990), стр. 155-166.
П III 1143
55. Стогодишњица рођења Уроша Предића : (1857-1953) /
Стојан Трумић. У: Есеји о војвођанским сликарима и
други есеји / Стојан Трумић. - Панчево : Заједница
књижевника Панчева, 1997. - Стр. 41-51.
П 442011
56. Изложба Уроша Предића / [аутор изложбе и монографије
Миодраг Јовановић]. - Нови Сад : Галерија Матице
српске, 1998. - 1 пресавијен лист ([8] стр.)
Ук II 7947
57. Урош Предић. - Нови Сад : Галерија Матице српске ;
Сомбор : Златна грана, 1998. - [4] стр.
Ук IV 1032

58. Урош Предић / [аутор изложбе и монографије Миодраг Јовановић ; текст Никола Кусовац]. - Сремска Митровица : Музеј Срема, 1998. - [4] стр.
Ук IV 1068
59. Урош Предић / Миодраг Јовановић ; [превод на енглески Зоран Пауновић, на немачки Зоран Великић ; аутор слајдова Бранислав Лучић]. - Нови Сад : Галерија Матице српске ; Сомбор : Златна грана, 1998. - 352 стр.
IV 21871
60. Урош Предић о политичким питањима у писмима Богдану Дунђерском 1922-1942 / Александар Касаш. У: Кргови. - Год. 13, бр. 44/46 (1999), стр. 106-108.
П III 16676
61. Uroš Predić / tekst M. D. Đurića. - Zagreb : Udruženje grafičkih umjetnika, [s.a.]. - 1 mapa ([4] str., [10] listova s tablama)
III 99901
62. Поезија на платну : прича са насловне стране / К. [Коста] Н. Милутиновић. У: Завичајац. - Год. 4, бр. 14/15/16 (2003), стр. 34-35.
П II 16257
63. Сликар Урош Предић и његови модели / Мирјана Ђурчин. У: Сјај грађанске и уметничке елите / Мирјана Ђурчин. - Панчево : Mali Nemo, 2003. - Стр. 103-110.
64. Пријатељство дуго пола столећа : Урош Предић и Богдан Дунђерски / Љубица Поповић-Бјелица. У: Разговор са сликом / Љубица Поповић-Бјелица. - Петроварадин : Alfagraf, 2004. - Стр. 28-33.
П 459342
65. Из легата банатских музеја / Синиша Ковачевић. У: Дневник. - Год. 63, бр. 21106 (11. нов. 2005), стр. 11.
П V 510, П V 514

66. Урош Предић / Миодраг Јовановић. У: Варош на крај света / [приредио Милан Орлић]. - 3. измењено и допуњено изд. - Панчево : Mali Nemo, 2005. - Стр. 97-106.
II 464512
67. Урош Предић : слике из фонда Народног музеја у Зрењанину и Народног музеја у Панчеву : [Музеј града Новог Сада, 9. новембар 2005] / [аутори изложбе и каталога] Јелена Кнежевић, Светлана Михајловић, Тереза Салацки, Душан Маринковић. - Нови Сад : Музеј града Новог Сада, 2005. - 69 стр. ; репродукције у боји
Ук II 8989

ФАКСИМИЛИ И ФОТОГРАФИЈЕ

68. Урош Предић
69. Петар Предић, сликарев отац
70. Родна кућа Уроша Предића
71. Слика у посети код Лазе Костића, Сомбор 1908. године
72. Урош Предић у атељеу
73. Zeugnis, сведочанство за први течај студија, Беч, 1878
(РОМС М.8.880)
74. Диплома чланства Уроша Предића Српске Краљевске Академије (РОМС М.9.833)
75. Писмо Уроша Предића Милану Савићу писано у Орловату октобра 1894. године (РОМС 38.705)
76. Писмо Уроша Предића Милану Савићу писано у Орловату 12. маја 1897. године (РОМС 2.889)
77. Писмо Уроша Предића Антонију Хаџићу писано у Орловату 9. априла 1899. године (РОМС 13.662)
78. Писмо Уроша Предића Богдану Дунђерском писано у Орловату писано на трећи дан Божића 1906. године
(РОМС 13.949)
79. Писмо Уроша Предића Лази Костићу писано у Орловату 25. јула 1907. године (РОМС 55.665)
80. Писмо Уроша Предића Емилу Женару писано у Београду 8. фебруара 1912. године (РОМС 36.319)

81. Диплома одликовања орденом св. Саве III реда, јануар 1912. године
82. Писмо Уроша Предића Васи Епкичевићу писано у Београду 26. децембра 1919. године (РОМС 25.026)
83. Писмо Уроша Предића Марку Малетину писано у Београду 27. новембра 1924. године (РОМС 7.548)
84. Писмо Уроша Предића Богдану Дунђерском писано у Београду 23. октобра 1931. године (РОМС 13.970)
85. Урош Предић са посетиоцима у атељеу: Коста Милутиновић, Живан Милицавац и Гојко Гојковић
86. Лична карта Уроша Предића издата 7. марта 1935. године (РОМС)
87. Писмо Уроша Предића Миховилу Томандлу писано у Београду 21. маја 1940. године (РОМС 38.705)
88. Писмо Уроша Предића Милану Кашанину писано у Београду 6. марта 1942. године (РОМС 28.289)
89. Писмо Уроша Предића Матици српској писано у Београду 8. јуна 1946. године (РОМС 14.910)
90. Писмо Уроша Предића Матици српској писано у Београду 2. августа 1946. године (РОМС 14.911)

Писмо Уроша Предића Емилу Женару

УРОШ ПРЕДИЋ
1857 - 1953

Издавач

Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске 1

Уредник

Миро Вуксановић

Аутор Каталога

Ксенија Шуловић

Припрема

Ксенија Шуловић
Оливера Михајловић

Умножавање

Станислава Николић

Повез

Милорад Родић

Тираж

100 примерака